

EESTI KUNSTI DIGISILD

TEEMA
KUNST JA INIMENE

DIGISILLA VIDEO

Ivan Kramskoi „Vanamees karguga“

Ivan Kramskoi. Vanamees karguga. 1872. Õli Eesti Kunstimuuseum

TEA

1863. aastal otsustas neliteist **Peterburi Keiserliku Kunstiakadeemia** üliõpilast, et nad ei soovi luua lõputööd õppeasutuse etteantud **ajaloolisel, mütoloogilisel või allegoorilisel** teemal. **Klassitsistlikest traditsioonidest** kinni hoidva **akadeemilise kunsti** asemel soovisid nad oma teostel kujutada tegelikku kaasaegset Vene eluolu. Ametliku kunstielu süsteemist välja jäänud kunstnikud moodustasid kommuuni: 1870. aastal loodi laiemat ringi uuendusmeelseid kunstnikke koondav **Rändnäituste Ühing**. Ühingu liikmete ehk **peredvižnikute** teosed kujutasid lihtrahva elu ja Venemaa ajalugu ilustamata, sageli sotsiaalkriitilises valguses. Ühingu näituste madalad piletihinnad ja väljapanekud teistes linnades peale Peterburi ja Moskva (nt Kiievis, Kaasanis, Riias jm) võimaldasid kunstiga kokku puutuda senisest palju laiemal ja eripalgelisemal vaatajaskonnal.

Ivan Kramskoi oli üks Rändnäituste Ühingu vaimseid liidreid, kelle loomingus moodustavad olulise osa portreed. Propageerides kunsti tõetruudust, keskendus Kramskoi oma portreedes modelli hingeseisunditele ja andis tema elu helgemaid või viletsamaid üksikasju edasi kõnekate

detailidega. Viletsa ja räsitud talupoja portree on konkreetne ja tõetruu. Samas on see ka terve sotsiaalse grupi üldistus ehk vaesema talupoegkonna koondportree, milles peegeldub sotsiaalne ebaõiglus ja kehv eluolu. Ühe inimese portree kaudu annab Kramskoi edasi kogu kaasaegse ühiskonnakorralduse kriitikat.

ARUTLE JA LOO

Enne vaatamist

- Mis on akademism? Iseloomusta akadeemilist kunsti.
- Milles seisnes peredvižnikute uuenduslikkus ja nende kunsti murrangulisus?
- Kuidas Sa mõistad/tõlgendad hüüdlauseid „Kunst rahvale!“?

Pärast vaatamist

- Pööra tähelepanu maali „Vanamees karguga“ detailidele. Kuidas ja milliste detailide kaudu loob kunstnik teose meeolu?
- Vaata digitaalkogust (digikogu.ekm.ee/est) Leonid Solomatkini ja Ilja Repini teoseid. Millisena võiks nende maalide põhjal kirjeldada 19. sajandi lõpu Vene eluolu?
- Milline võis olla erineva taustaga vaatajate (akadeemikud, poliitikud, lihtrahvas) reaktsioon peredvižnikute kunstile?

Leidke üheskoos ajalehtedest tänapäeva elu ja inimest kujutavaid fotosid/pilte. Millest need pildid kõnelevad? Võrrelge neid Ivan Kramskoi teosega. Jõudke seisukohale, kas ja kuidas erineb tänapäeva inimene Kramskoi kujutatud 19. sajandi inimesest.

MUUSEUMITUNNI SOOVITUS

„Inimene kunstis: staatus, suhted, tegevused“ gümnaasiumi muuseumitundide sarjast „Kunsti roll eri ajastutel“